

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al Asociației institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3.

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

•••○□○•••

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Din pragul unei jumătăți de veac. — Cu prilejul sărbătoririi dir. general I. Vătășianu. — Un om, un exemplu. — Plata cuponului la rentele din subtranză americană. — *Cronică*: Asigurările sociale, patronatul și ajutorul în primele zile de boală. Subscripția națională pentru întărirea fronturilor.

Din pragul unei jumătăți de veac.

Prin anii șaptezeci o căruță cu doi cai smulgea din pacea binecuvântată a unui sat cu case văruițe în alb din „comitatul” Târnava-mare trei copii: Feciorii părintelui Gheorghe Vătășianu din comuna Zoltan (azi Mihai Vi-teazul).

Chiar astăzi, pășind pe străzile Brașovului zilelor noastre, cu toată graba lui mare de reîntinerire, simți la tot pasul atmosfera de seriozitate, proprie Brașovului, atmosfera aceea de superioritate, care îl caracterizează și îl deosebește de multe alte orașe ale Țării.

Brașovul de astăzi, cu tot avântul său industrial și comercial, a mai păstrat totuși ceva din caracterul unui oraș al școlarilor.

Dar Brașovul de altădată, cu cetățile sale școlare, cu profesorii săi luminați, cu gazetarii și scriitorii săi, cu societatea românească — aleasă — de pe

vremuri, cu viața aceea atât de intens trăită pentru Biserica strămoșească, pentru

Școala românească, pentru tot ceea ce însemna în gând și în credință curată, cel mai curat românism — Brașovul acela de altădată era lucru mare, mare de tot, pentru un școlar pornit dintr'un sat ferit de ochii lumii, cu case văruițe într'un alb, pe care streșinile mari, ca niște sprâncene uriașe, se străduiau să îl acopere din răspuțeri, pentru ca nimic să nu bată prea tare la ochi, nimic să nu tulbure pacea fericită, în care trăiau suflările calde pe cari le adăpostia.

Da, Brașovul de altădată, cu „școlile lui mari”, cu Biserica neagră, cu „Tâmpa” uriașă care îl străjuește, a fost pe vremuri visul cel mai

minunat al școlarilor „buni” din toate satele românești, răslefiți pe tot întinsul pământului românesc din stânga lanțului Carpați.

Câți și-au împlinit acest vis minunat? Și câți au rămas o viață întreagă aninați cu gândul la orașul acesta al tuturor vișurilor, al tuturor dorințelor, fierbinți dar nevinovate?

Câte lacrimi de copil, de copil bun, cuminte, foarte cuminte, mult silitor la carte, cu ochi mari ca niște mărgele bogate — câte lacrimi nu se vor fi rostogolit, printre sughițuri, pe obrăjori mici, cu gândul la acest vis depărtat, ca o lume din basme, pentru cei mulți și chinuși!?

Dar și câtă strângere de inimă pentru acei, cari, mai norocoși dela soartă, pășeau întâia oară printre zidurile înalte, călcând cu sfială și neîndemânatic prin stradele pietruite, cari răsunau într'un mod cu totul ciudat sub călcâiul cu potcoave al fericitilor, cărora li-a fost dat să ajungă în acest oraș al făgăduinței!

— Pornit spre orașul învățaturii, copilul lăsa la marginea satului de unde a plecat copilăria cea adevărată, cea fără griji, și intrat în cuprinsul împărăției zidurilor mari și al turnurilor înalte, zburdălnicia multora pierrea, pentru ca să nu se mai întoarcă, poate, niciodată.

Pe atunci pentru cei mai mulți copii de Român, pentru acei cari cercetau școalele comerciale în special, Brașovul era facultatea. Căci foarte pușini erau acei, cari, odată școala dela Brașov terminată, să mai urmeze și alte studii la vre-o academie din străinătate.

De aceea elevilor dela Brașov li se spunea „studenți“, la fel ca și studenților adevărați dela universitate.

Copilul plecat dela sate prin urmare era obligat să își dea seama, la vârsta aceea fragedă, despre un adevăr greu, greu de tot pentru umerii săi nevrâșnici: Ceeace se face la Brașov, ceeace învață el acolo în școală, învață pentru viață.

Feciorii părintelui Vătășianu din satul ascuns de dealuri al „comitatului“ Târnavamare au înțeles problema aceasta mare. Au înțeles-o și au rezolvat-o. Căci toată vremea cât au cercetat școalele Brașovului au fost cei dintâi la studii dintre toți camarazii lor de aceeaș clasă.

Astfel îl vedem pe „studentul“ Ioan Vătășianu în clasa ultimă a Școalei Superioare de Comerț, numit de corpul pro-

fesoral „subprefect“. Prefect adevărat era numit de către direcțiunea liceului de băeți cel mai bun „student“ din anul ultim al liceului, iar „subprefect“ era numit elevul cel mai bun la studii al Școalei Superioare de Comerț din clasa ultimă.

„Studenții“ dela Brașov, pe lângă carte, mai dobândeau și multă creștere bună, nu numai în școală. Societatea românească din Brașov le întindea cu drag mâna, chiar celor de pe primele clase. „Studenții“ din clasele mai răsărite făceau ei înșiși parte din această societate a Brașovului. Căci în acele vremuri nimănui nu i-ar fi trecut prin minte să ingenuncheze până într'atâta simțul de demnitate al copilului, ca să îl degradeze până la noțiunea unui simplu număr, pe care să fie obligat să îl poarte, ca un biet pușcăriaș, cusuf pe mâneca hainei.

Nu.

În vremea aceea copilul era considerat, că poartă și el un suflet într'ânsul și acest suflet dintr'ânsul n'a fost neglijat.

Dimpotrivă, copilul era întâmpinat pretutindeni cu căldură, cu multă dragoste și cu și mai multă înțelegere.

În loc să îl respingă, cum se întâmplă în zilele noastre, elevul claselor superioare era absorbit de societatea cea bună românească și astfel scutit într'un mod fericit de greșelile multe și fatale, pe cari altfel ar fi tost ispășit să le facă.

Astfel Brașovul de altădată nu era numai un oraș al învățaturii, ci în acelaș timp și un început bun, mult folositor, pentru școala cea mare a vieții.

Și foștii „studenți“ ai Brașovului de altădată se cunosc și astăzi. Nota aceea distinsă, pe care o imprimă o creștere aleasă, le-a rămas celor mai mulți până la sfârșit, neștearsă.

— Isprăvind studiile școalelor reale și comerciale, absolventul Ioan Vătășianu cercetează timp de un an cursurile Academiei comerciale din Viena, pentru lărgirea cunoștințelor sale de specialitate și pentru mai bună familiarizare cu limba germană.

Intors din Viena la Sibiu, este primit în serviciul „Albinei“ la data de 1 Octombrie 1887.

„Albina“ în acea vreme era deja sub conducerea energetică și înțeleaptă a omului de mare autoritate Parteniu Cosma.

Ciudate jocuri ale sorții:

Actualul director general, pe vremea când era practicant la acest institut (chiar în luna Octombrie 1887) a fost decis să părăsească institutul „Albina“, pentru ca ulterior totuși să revină și să îl slujească timp de 50 ani cu o întrerupere doar de un an, cât a fost necesar să își facă stațiunea militară.

— În scurtă vreme „practicantul“ Ioan Vătășianu dovedește cu prisosință ce știe și mai ales ce poate.

Puterea sa de muncă, pe care pușini o puteau egala, devotamentul său întreg față de institut, spiritul său disciplinat, respectul față de superiori, priceperea sa în materie de contabilitate, îl scot repede în evidență și îl ridică în ochii superiorilor ca și a celorlalți colegi de birou.

Scara ierarhică a urcat-o într-o cadență regulată, sigură.

În timpul carierei sale i s'au încredințat funcțiuni, pe cari alt funcționar al „Albinei“ nu le-a mai avut. Astfel actualul director general Vătășianu a fost inspector general al acestui institut timp de mai mulți ani, fără ca, după desărcinarea la cerere proprie, să mai fie încredințat cineva cu exercitarea acestei funcțiuni.

În timpul războiului mondial a fost mereu în serviciul institutului, fiind absolvat de serviciul militar ca element indispensabil pentru „Albina“. Puterea sa de muncă s'a dovedit atunci în toată amploarea ei, căci cei mai mulți dintre funcționarii institutului luptau pe fronturi, lipsind astfel, fără vina lor, institutul de o prestațiune prețioasă într'un timp, când lucrările de birou nu mai dădeau nici un răgaz celor rămași acasă.

Două momente grele a trăit institutul „Albina“ în timpul existenței sale: Anul 1916, când n'au lipsit multe să i se închidă ghișeele și să fie desființată de către autoritățile maghiare, și anii 1931—1934, în timpul cărora s'a legiferat problema conversiunii.

Două momente grele a avut în același timp și directorul general de astăzi al „Albinei“: Aceleași.

În 1916, după intrarea în războiu a României în contra Puterilor Centrale, „Albina“ a trebuit să-și mute sediul, prin ordin, la Budapesta.

Toate valorile au fost împachetate în grabă, urcate în tren și date în îngrijirea unui singur funcționar de elită: Ioan Vătășianu, care a fost încredințat și cu conducerea agendelor la Budapesta.

Un drum de pomină, cu opriri lungi, cu schimbări de direcții, o răspundere grea, nu numai materială. Și peste toate acestea o stare sufletească apăsătoare, pe care cu greu ar putea să o zugrăvească cineva: Iată calvarul acelor zile, cari păreau că nu vor să se mai sfârșească, cu durerea lor, cu batjocura lor, cu nesiguranta lor chinuitoare.

Banca a fost instalată în încăperile Commerz-bank-ului din Budapesta.

Situația era dintre cele mai grele: Unii din membrii consiliului de administrație și dintre funcționarii suc. Brașov s'au retras deodată cu armata română, luând toiagul pribegiei în Moldova. Autoritățile maghiare au considerat aceste acte ca înaltă trădare, pentru care avea să răspundă și institutul însuși.

După investigațiuni îndelungate din partea autorităților maghiare și stăruințe repetate din partea conducătorilor „Albinei“, cu mare greu s'a admis ca institutul să-și poată redeschide ghișeele, însă *numai sub supravegherea severă* a unui comisar special numit de guvern.

Ne având încotro, institutul a fost nevoit să se supună acestor vexațiuni.

O activitate propriu zisă la Budapesta în cele câteva luni petrecute acolo, institutul nu a putut desvolta. Dar toată povara acelor zile a apăsaf în bună parte pe umerii actualului director general.

Intors la Sibiu, în anul 1917, funcționarul superior Vătășianu este distins cu un nou mandat de încredere: Conducerea Contabilității „Albinei“, în calitate de șefcontabil.

N'a mai trecut multă vreme și anul 1918 a adus izbăvirea de sub jugul maghiar.

Conștiu de datorita, ce avea să implinească institutul „Albina“ în patria adevă-

rată, șefcontabilul Ioan Vătășianu rămâne mereu la postul său, supraveghind cu o rară vigilență și cu toată competența mersul lucrărilor de birou.

În anul 1920 este numit director executiv, iar în anul 1925 este chemat la postul de comandă, fiind investit cu mandatul de director general al institutului.

Au urmat câțiva ani buni pentru institut, după cari a intervenit cea mai formidabilă criză, pe care a cunoscut-o economia mondială: Criza de supraproducție, care a apărut la noi abia în 1931, deși semnele ei, în alte părți ale globului, s'au arătat cu aproape trei ani înainte.

Anul 1931 a adus odată cu toamna o mare problemă: Conversiunea.

Literatură de specialitate, discuții interminabile, propagandă fără scrupule la safe și la orașe.

Rezultatul: Alarmarea deponenților, scăderea înspăimântătoare a numerarului, asalt general asupra băncilor, sistarea aproape a tuturor operațiunilor de plasament.

Sistemul bancar al României trosnea din toate încheieturile. Bănci mari, cu membrii consiliului de administrație tot unul și unul — grei ca pământul — se prăbușeau ca într'un film de cinematograful.

„Albina“ lupta din răsuperi.

A fost a doua mare încercare în viața directorului general Ioan Vătășianu.

Clipele, când conducerea „Albinei“, („Albina“ a avut o conducere, precum și astăzi o are), văzând furia cu care era asaltată banca din partea creditorilor, a fost nevoită să limiteze plățile, sunt greu de scris. Directorul general Vătășianu încerca să liniștească prin prezența sa la ghișee pe deponenți. Încercare zadarnică. Nimeni nu mai putea stăpâni oamenii, pe cari îi stăpânea panica.

Cine l-a văzut atunci pe directorul general al „Albinei“ urcând scările sediului din Sibiu, va fi înțeles desigur ce înseamnă o mare tragedie omenească, tragedia aceea groaznică de a ști că ți-ai împlinit cu sfințenie datoria și totuși rezultatele răsar tocmai pe dos, tocmai contrar celor scontate.

Și acest calvar a durat ani. Partidele politice — aceste expresiuni ale democrației

românești — au operat ani de-a rândul biata Țară, cauzându-i o enormă pierdere de puteri, pagube incomensurabile. Nimeni nu mai era stăpân pe situație. Primminiștri și președinți de partide ajunseseră robi ai demagogiei, căreia tot ei i-au dat drumul fără nici o frână în viața publică a României.

Vremurile acelea nu mai erau de trăit pentru un om al muncii, al cinstei și al datoriei.

Directorul general Ioan Vătășianu a rămas credincios la post, învingând anii bătrânețelor, înfruntând toate desnădejdele, suportând tot zbuciumul sufletesc, învingându-se pe sine însuși.

Omul — sprijinit de autoritatea masivă, de voința și credința, cari nu s'au clintit, a Președintelui, de concursul celorlalți conducători și prieteni ai institutului, ca și de un corp funcționăresc de elită — a învins vremurile.

Iar astăzi, dacă întri de dimineață la sediul central al băncii din Sibiu, cel dintâi funcționar, care îi calcă pragul, este întâiul ei funcționar: Directorul general Ioan Vătășianu.

Nu s'a sărbătorit.

Prin gazete nu și-a trâmbițat numele.

Dintre decorații, are pe cea mai mare, pe care i-a conferit-o vrednicia sa de totdeauna:

O conștiință împăcată că și-a împlinit datoria.

Câți sunt acei, cari pot să se mândrească cu așa ceva?

În luna Octombrie a acestui an a împlinit o jumătate de veac în slujba „Albinei“ și vârsta de 70 de ani.

Când a auzit de sărbătorire, a protestat, nu de formă, — din convingere: Prea mult și prea des se sărbătorește la noi, cu alaiu zgomotos și cu lux orbitor, oamenii.

Cine înțelege înalta semnificație a vremurilor, pe cari le trăim, se ferește de surle și tobe:

Munca românească:

În cinste.

ȘI ÎN TĂCERE.

Câți sunt acei, cari știu să înțeleagă această sfințenie a Muncii?

Mulți chemați.

Puțini aleși.

Și iarăși:

Cine e pătruns de învățătura, pe care are prilejul să o audă rostindu-se în fiecare Duminecă, acel care vrea să vadă — și vede — zi de zi, sărăcia istovitoare și existența chinuită a celor mulți, disprefuiește luxul, condamnându-l.

O jumătate de veac a muncit directorul general al „Albinei“:

Un capital de muncă românească săvârșită cu smerenie.

Peste o jumătate de veac, cu icoana — mereu vie în sufletul său — a satului cu viață potolită de unde a purces, a stat mereu departe de vârtejul amețitor al viețuirilor pline de lux și deșertăciune.

Nu se va desminși nici acum:

Va fi sărbătorit:

Dar va fi sărbătorit în cadre sobre — cu demnitate — așa precum se cuvine să fie sărbătorit omul, care toată viața s'a închinat în taină unei idei frumoase, propovăduind-o fără rostire de cuvinte:
MODESTIA.

* * *

Revista Economică (al cărei colaborator din primii ani a fost, al cărei cald sprijinitor de totdeauna a rămas) îi exprimă, atât în numele său, cât și al Solidarității (asociația, care are mândria să-l numere între membrii săi cei mai devotați), din prilejul împlinirii celor 50 ani de activitate și a vârstei de 70 ani, cele mai simțite urări de bine, cu nădejdea sinceră și vie, că soarta îl va răsplăti pentru munca și zbuциumul său de până acum, cu toată seninătatea proprie unei bătrânețe binecuvântate și binemeritate.

Cu prilejul sărbătoririi Directorului General **IOAN VĂTĂȘIANU.**

— Amintiri, constatări — fixări și aprecieri. —

Sărbătorirea directorului general I. Vătășianu, a confimporanului meu de școală, ceva mai în vârstă, și-apoi 4½ decenii, colegul meu de carieră, sărbătorire, ce i se aranjează de cei în cădere, cu prilejul împlinirii vârstei de 70 de ani și de jumătate secol de activitate în serviciul băncii „Albina“, îmi prilejuește o scurtă privire retrospectivă, asupra condițiilor de viață și de studiu a populației școlare românești în Brașovul de altădată, acum 60—50 de ani, precum și fixarea câtorva amintiri, constatări și aprecieri, în legătură cu persoana sărbătoritului.

Pe vremurile amintite, acum 5—6 decenii și încă câteva decenii ulterior, în Brașov, și pe atunci important centru comercial și industrial, dar și bogat izvor și focar viu de elocutoare viață românească, urmare a vecinătății imediațe a României libere, nu existau încă căminuri pentru finerețul nostru școlar. După cum erau în număr redus și în alte centre culturale românești ardelene. Existau doar câteva puține și modeste fonduri

de ajutorare modestă a acestei finerimi, mare parte săracă, dornică de învățatură și care năvălea cu înflăcărare la școli.

Majoritatea acestei populații școlare provenea din sănătosul mediu rural, din familii de preoți, învățători și țărani, numărul intelectualilor și burgheziei noastre dela orașe, pe acele vremuri, fiind încă redus.

Cu puține excepții, aproape toți, își păstrau portul național al părinților lor dela țară, haine ce purtau cu mândrie, până în ultimul an de școală medie, ori până în preajma bacalaureatului, a examenului de maturitate cum se numea atunci.

Cu costumele lor naționale, curat ținute, și cu chipiile cochete, sistem francez, Napoleon III, de catifea neagră, cu bordură îngustă tricoloră,*) chipii asemănătoare chipiilor de pe atunci a ofițerilor din vecina România, elevii școlilor românești contrastau izbitor cu elevii școlilor săsești și maghiare din localitate, îmbrăcați toți în haine orășe-

*) Oprită apoi de guvernul maghiar, prin anii 1886—1887, ca primejdioasă ideii de stat unitar maghiar!

nești și trăind și în alte condiții de viață, mult superioare, sub raport material.

Elevii școalelor românești din Brașov, ca și cei din alte orașe ardelenesti, duși de părinții lor la învățătură, la școalele medii săsești sau la cele ungurești de stat din diferitele orașe — după situația materială a părinților lor — se adăposteau pe vremurile acelea în locuințe modeste, uneori periferice, aglomerări câteodată și câte 4—5 inși în câte-o cameră puțin încăpătoare și nu arareori și insalubră. Plăteau chirie pe lună câte Florini 2 fiecare, iar alimentarea o aveau de acasă, cu ceea ce le aduceau părinții dela țară cu traista (lapte, ouă, brânză, slănină, făină, pt. mămligă, pâine, costițe de porc, care avea etc.). Astfel de transporturi săptămânale cu căruța, veneau uneori dela distanțe mari, azi cu totul de neînchipuit.

În astfel de condiții modeste și nu arareori și altfel maștere, și-au făcut educația în școală și pentru viață, sutele de intelectuali ardeleni din generațiile de acum 70—50 de ani, dintre cari mulți au ajuns, prin hărnicia lor proprie, uneori la situații înalte, preponderante și hotărâtoare în viața de stat și în viața publică, atât a micii Românie, cât și a Ardealului, și, dela marea Unire încoace, în a României mari.

Prin această școală a vechilor generații de intelectuali ardeleni, școală binefăcătoare, în rezultatele sale, sub toate raporturile, a trecut și sărbătoritul de acum al băncii „Albina” și al vieții noastre economice-financiare din Ardeal, directorul general Ioan Vătășianu, căruia i-a fost dat, de Providență, ca deodată cu sărbătorirea sa la împlinirea vârstei de 70 ani, în plină vigoare corporală și spirituală, să poată fi sărbătorit și pentru absolvirea a 50 de ani — o întregă viață de om — în serviciul „Albinei”. Caz fără precedent până acum în viața băncilor noastre românești ardeleni.

Reprivind spre trecutul, scurs în noianul veciniei, timp de cinci decenii și mai bine, apar înaintea ochilor mei sufletești figura înaltă și impunătoare, prin finuta sa plină de demnități, a unui preot rural de pe vremuri, în cea mai bună vârstă a bărbăției, îmbrăcat în portul național al poporenilor săi — precum erau de altfel, pe atunci, aproape toți preoții

noștri rurali. Era însoțit de cei 3 feciori ai săi asemenea în curate straie țărănești, aduși la învățătură la Brașov.

Sunt preotul Gheorghe Vătășianu, din comuna Zoltan (azi Mihai Viteazul), de lângă Sighișoara*) și feciorii săi Ioan, septagenarul sărbătorit acum și frații săi mai tineri, Nicolae**) și Gheorghe.***)

Încă din primul an al venirii lor la școala din Brașov, cei 3 frați Vătășianu s’au relevat și s’au distins între colegii lor ca elevi de elită, serioși și toată vremea eminenți la studii, cari erau recomandăți de înșiși profesorii lor pentru meditații elevilor mai slabi. Li s’a dat în felul acesta și posibilitatea de a-și mai spori modestele surse bănești, ce puteau primi de acasă.

Tineri disciplinați, cu adânc simț al datoriei și cu purtare exemplară, calități cu cari au venit din casa părintească, frații Vătășianu și-au păstrat aceste frumoase calități întreaga viața lor ulterioară.

În baza excelentelor lor atestate școlare, fiecare din frații Vătășianu a obținut și beneficiat, după terminarea școalelor medii, de burse din Fundațiunea Emanuil Gojdu, pentru continuarea studiilor la Universitate. Cu ajutorul acestor burse, ultimii doi, au urmat și terminat Universitatea din Budapesta și au funcționat, până la moartea lor prea timpurie, Nicolae Vătășianu, ca profesor de Științe Naturale și Geografie la Seminarul Teologic, azi Academia Teologică din Sibiu; iar Gheorghe Vătășianu, cel mai tânăr dintre frați, ca profesor de Istorie și Geografie la Liceul Român ort., azi Liceul Andrei Șaguna din Brașov.

Sărbătoritul de azi a fost distins de Corpul Profesorial al Școalelor din Brașov în ultimul său an școlar, la 1885/6,

*) Născut la 1840 în comuna Bunești (Bundorf), județul Târnava-mare, ca fecior de preot și, după căsătorie cu fata preotului Drăghici din comuna Zoltan, preot în această comună, timp de aproape 6 decenii. A terminat 2 clase liceale la Liceul Săsesc din Sighișoara, unde a avut profesor pe Georg Daniel Teutsch, episcopul evanghelic săsesc, de mai târziu, din pricina severității căruia, față de elevii Români, n-a mai continuat liceul, deși era bun elev și a îmbrățișat cariera preotească. A fost investit cu darul preoției după terminarea seminarului teologic din Sibiu, de Mitropolitul A. Șaguna, la 7 Decembrie 1866. A decedat la 24 Martie 1924, după-ce cu 4 ani în urmă a avut marea satisfacție pentru inima sa de părinte, că fiul său cel mai mare, a fost înscăunat în postul de director executiv al primei și celei mai vechi bănci românești din Ardeal.

**) Decedat înainte de războiul la anul 1911 în comuna natală Zoltan (Mihai Viteazul de azi).

***) Decedat în anul 1917 în refugiul din Moldova.

ca primul în clasa sa, cu demnitatea de „Subprefect“ al elevilor dela Școala reală și Școala superioară de comerț. „Subprefectul“ ca și „Prefectul“ care era numit dintre elevii distinși și eminenți ai liceului, erau un fel de supraveghiatori-conducători ai elevilor în și afară de zidurile școlii și organele de legătură între aceștia și corpul profesoral, funcțiune onorifică și de prestigiu, pe care Ioan Vătășianu a împlinit-o cu tact și demnitate.

După terminarea cu succes strălucit a studiilor la Școala Superioară de Comerț și luarea bacalaureatului la 1886, Ioan Vătășianu obține imediat o bursă dela Fundațiunea Emanuil Gojdu, cu ajutorul căreia, în anul școlar 1886-7, urmează și termină, asemenea cu succes bun, cursul de un an pentru abiturienți la Academia de comerț din Viena.

Venit în toamna anului 1887 la Sibiu, este angajat cu ziua de 1 Octombrie acelaș an, la Banca „Albina“ în calitate de practicant salariat, anual cu florini 300 valută austriacă.

Apreciat și recunoscut dela început, de superiorii săi, ca un element mult promișător pentru viitor, ca om de muncă, zelos și priceput, aici își pune Ioan Vătășianu primele temelii ale carierei sale ascendente, până la cele mai înalte culmi, ce le poate oferi ierarhia bancară slujbașilor săi distinși, harnici și credincioși.

După absolvirea stagiului său militar în 1888/9, din care a eșit cu gradul de sublocotenent în rezervă I. Vătășianu este numit, la 1890, funcționar definitiv (titular), de clasa V-a. Înaintează deja la 1892 în clasa IV de salarizare, pe vremuri, clasa pușinori aleși și aspirația funcționarilor merițoși și conștii de valoarea lor.

Peste alți 7 ani la 1909 Ioan Vătășianu este numit în postul, nou creat, de contabil-revizor, iar în anul următor 1910 Inspector general al sucursalelor, agențiilor și bărbașilor de încredere externi, de pretutindeni, ai institutului. În aceeași calitate a făcut servicii prețioase prin buna organizare și îndrumare a serviciilor acestor sedii și organe anexe ale „Albinei“. Desărcinat, la cererea proprie, de această funcție la 1914, este numit cu ziua de 1 Ianuarie 1917 șef-contabil, pentru ca după alți 3 ani, la 1920, cu ocazia reorganizării generale și

a modernizării serviciilor, reclamate de intensificarea și dezvoltarea operațiunilor „Albinei“, să urmeze numirea sa ca director-executiv, simultan cu numirea în aceeaș calitate și a scriitorului acestor rânduri.

După alți 5 ani, la 1925, și după ce în interval împlinise 35 de ani de serviciu credincios, ca funcționar definitiv, sărbătoritului de acum, i s'a conferit titlul, rangul și atribuțiile de director general, ce a binemeritat prin munca sa devotată și rodnică prestată pentru înflorirea și consolidarea institutului, pus acum sub conducerea sa destoinică și competentă.

În tot drumul parcurs în lunga sa carieră și până la ajungerea sa în vârful piramidei bancare, ca director al celei mai vechi și mai bine reputeate bănci ardelenene, Ioan Vătășianu a avut un singur, dar puternic și credincios protector: Puterea sa de muncă inepeizabilă, zelul, priceperea și cinstea sa recunoscută. A fost însuși măestrul-făuritor a scării sale de înălțare. „Self made man“ în sensul cel mai adevărat al acestor cuvinte.

Prin trei epoci din cele mai grele, măcinătoare de nervi, a avut directorul general să treacă și să conducă, cu chibzuială, naia băncii „Albina“, între nenumerate Scylle și Charybda de care era aceasta înconjurată și amenințată să se lovească și sfărâme, în cursul marului războiu și în epoca ce a urmat.

A prestat în privința aceasta o muncă grea și istovitoare ca nici unul dintre antecesorii săi la postul de comandă supremă a acestui institut.

La intrarea României în vârtejul războiului mondial, la 1916, în vederea înfăptuirii visului întregii suflări românești de pretutindeni, banca „Albina“ primește dela guvernul maghiar ordinul de evacuare a institutului, cu toate valorile și cu întreaga sa avere în capitala Ungariei.

Directorul general Vătășianu, pe atunci șef-contabil al institutului, prin o eroică hotărâre, lăsându-și familia, soția și un fiu minor, în grija Celui de sus, (un fecior mai mare trecuse deja granița prin vama Cucului și era înrolat în armata română) își asumă cu mare îndrăsneală imensa răspundere de a pleca, în ultimele zile ale lui August 1916, în

vremurile acelea turburi și de mare nesiguranță, la Budapesta, cu întreaga avere a institutului, acompaniat numai de un tânăr practicant, fără nici o experiență de viață. *)

În Budapesta funcționează banca „Albina”, sub conducerea sa, timp de câteva luni, așa, precum îi permiteau împrejurările, pentru a se reîntoarce, după respingerea armatelor române peste graniță, la Sibiu. Valorile și cealaltă avere a institutului au fost readuse ulterior intacte.

A doua epocă de grea încercare, dar și de validitate în împrejurări excepționale, a fost pentru directorul general Ioan Vătășianu, adaptarea institutului de sub conducerea sa, în primii ani de după marea Unire, nouilor împrejurări total schimbate, create de înfăptuirea Unirii și contopirea pentru vecie a Ardealului cu Patria-Mamă.

Și aceasta i-a reușit pe deplin, secundat și sprijinit puternic, în nizuințele și în înfăptuirile, ce au urmat, de inimosul președinte Dr. Ilie Beu și de un Consiliu de administrație asemenea înțelegător, a cărora încredere integrală o posedă și ajutat, cum era firesc, de ceilalți colaboratori ai săi credincioși, probați și zeloși: colegi și subalterni ai săi. Realizările din acest deceniu 1921—1930 sunt în adevăr remarcabile și merită a fi relevate cu acest prilej putând fi conțate, mare parte, pe lângă împrejurările favorabile create de înfăptuirea României Mari, pe pagina de credit a directorului general Ioan Vătășianu.

Iată, în cifre mult grăitoare, progresele impunătoare realizate de „Albina” în aceea epocă:

Finale

	anului 1921	anului 1930
Activele totale . . .	Lei 251 mil.	Lei 1 miliard 752 mil.
Spor . . .	„ 1 miliard 481 milioane.	
Numărar disponibil		
la bănci	Lei 28.4 mil.	Lei 188 milioane
Spor	„ 159.6 milioane.	
Imprumuturi	„ 189 mil.	Lei 1 miliard 424 mil.
Spor	„ 1 miliard 235 milioane.	
Imobile proprii . . .	„ 1,300.000	Lei 32.6 mil.
Spor	„ 31.3 milioane.	

*) Dl. Liviu Herța din Săliște, azi în serviciul băncii „Albina”-Centrala Sibiu.

Capital social . . .	„ 10 milioane	Lei 100 mil.
Spor . . .	„ 90 milioane.	
Fonduri de rezervă „	6.6 milioane	Lei 80 mil.
Spor . . .	„ 73.4 milioane.	
Fondul de pensune „	1 ³ / ₄ milioane	Lei 18 ¹ / ₂ mil.
Spor . . .	„ 16 ³ / ₄ milioane.	
Depuneri spre fructificare	„ 208 mil.	Lei 1 miliard 447 mil.
Spor . . .	„ 1 ¹ / ₄ miliard.	
Venit brut	„ 15 milioane	Lei 209.7 mil.
Spor . . .	„ 194.7 milioane.	
Beneficiu net	„ 3.5 milioane	Lei 38 ¹ / ₄ mil.
Spor . . .	„ 34 ³ / ₄ milioane.	
Revenimentul casset „	3 miliarde 15 mil.	Lei 21 ¹ / ₂ miliarde
Spor . . .	„ 18 ¹ / ₂ miliarde.	

Numărul funcționarilor a sporit cu rotund 100 la 214.

Anul 1921 Anul 1930

Donațiuni pentru scopuri

culturale și de binefacere Lei 285.000 Lei 2 mil.

În fine urmează a treia epocă, de sbucium și de grea îngrijorare pentru cei ce aveau în sufletul lor interes și sentimentul răspunderii pentru soartea, existența și viitorul băncii „Albina” și a averii multelor mii de acționari și deponenți ai ei: Epoca conversiunii nenorocite a datoriilor agricole, pe urmă — cea mai mare și punibilă greșală ce s'a putut comite — a conversiunii tuturor datoriilor — în paguba băncilor și a creditorilor lor deponenți. Acele zile de grele sbuciumări au fost pentru Ioan Vătășianu peatra de încercare a puterii de rezistență a nervilor săi.

Câte nopți de insomnie și zile de neodihnă și griji nu a cauzat aceea nefastă lege conducătorilor de bănci de pretutindenea și la „Albina” în special directorului general Ioan Vătășianu, care, în interesul unei procedări unitare a concentrat în mâinile sale, greaua sarcină de a trata personal cu sutele de deponenți, cari, alarmați că-și vor pierde economiile greu muncite, încredințate băncii spre administrare și fructificare, își cereau sfăruiitor, prefindeau amenințător, uneori cu eșiri violente și chiar cu arma încărcată în mână, ceea ce era de drept a lor, fără ea banca — fără vina sa — să aibă posibilitatea de a le satisface cererea. Clientela datorase era complet

demoralizată și total pasivă față de obligația de a-și împlini angajamentele.

Trebuia răbdare de fer, mult calm și tact și o mare putere de persuasiune și de capacitate, pentru a putea potoli spiritele agitate, a calma pe cei porniți și a-i convinge pe toți despre trecerea furtunii și venirea din nou a unor zile mai bune.

Și directorul general Vătășianu a reușit în mare măsură în năzuințele sale; a învins bravuros piedecile și a scos naia institutului „Albina“ la liman. Banca este azi lecuită de toate ranele, ce i le-a cauzat conversiunea, este refăcută și consolidată pe deplin și pe calea cea mai bună de a-și putea relua, cu deplină putere și în ritmul de odinioară rolul conducător și binefăcător din trecut în viața economică, financiară și culturală a țării.

De politică și de chestiile de partid, platforma de înălțare, mai corect zis de parvenire, la situații de mulți nici când visate și mai ales nemeritate, a atâtor nulități și saltimbanci obraznici și gureși, directorul general s'a desinteresat complet toată viața sa. S'a mulțămît să facă, în tăcere, o sănătoasă și conștiințioasă politică economică prin banca în serviciul căreia a activat și activează.

Dela această linie de conduită nu s'a abătut nici atunci, când la anul 1927 guvernul l-a numit membru al comisiei interimale, ales apoi președinte al nou înființatei Camere de Comerț și Industrie din Sibiu, la a cărei organizare și bună punere în funcțiune a pus mult suflet și pricepere și a cheltuit multă energie — până la înlocuirea sa bruscă și în o formă cu totul necivilizată la anul 1929, pentru a face loc unui avocat, bărbat corect dealfel, însă complet laic în ale comerțului și industriei. Dar, după rușinosul obicei al pământului, cu marele merit de a fi fost partizan politic al guvernului atunci la putere.

Dănător și acaparator de situații, așa numite de prestigiu, fără muncă, gras retribuite, directorul general Ioan Vătășianu n'a fost nici când. N'a ridicat pretențiuni după astfel de funcții-sinecure, nici atunci, când postul de înaltă comandă, ce a deținut ori deține la institutul său, l-ar fi îndreptățit, indicat și chiar impus la aceasta.

S'a mulțămît cu câteva puține mandate de consilier la institute financiare, comerciale și industriale, parte creații ale băncii „Albina“, parte în mai strânse legături de afaceri cu aceasta. Mandate complet lipsite de caracter sinecurist. În schimb însă nu s'a ferit să accepteze cu toate ocupațiunile sale profesionale multiple posturi onorifice neremunerate.

Cu omiterea celor mai mărunte, amintesc numai pe cele mai importante. În anii dinainte de războiul mondial la învițarea ce i s'a făcut, a luat asupra-și ridicarea din starea patriarhială în care funcționa și reorganizarea completă și din temelii a Librăriei și Tipografiei Arhidiecezane, importanta creație a marelui Șaguna, cari întreprinderi le-a modernizat, conform cerințelor vremii, sporindu-le în mod simțitor și rentabilitatea. În funcția de Director al Librăriei și Tipografiei Arhidiecezane (1897—1899) și acela de Asesor Consistorial onorific, ce i-se oferise în interval, Ioan Vătășianu a făcut, timp de 4 ani, 1915—1919, cât a deținut acele funcții, reale servicii Bisericii, prin bunele și prețioasele sale îndrumări și instrucțiuni, ce a dat în interesul administrării, plasării și peste tot a chivernisirii mai raționale și mai rentabile a importanțelor fonduri, fundațiuni și averi ale arhidiecezei.

Mari servicii a făcut Ioan Vătășianu și „Astrei“ noastre culturale în calitatea sa de cassier (1902—1911) și apoi până la 1929 de revizor-expert în Comisiunea de revizuire, când a fost ales controlor. Din comitetul central al „Astrei“ face parte din anul 1920, supraveghând, ca membru al Comisiunii financiare, bunul mers al administrației acestei înalte instituțiuni culturale a noastre.

Fire închisă, lipsit de combativitate; potolit, cu rară putere de autostăpânire, nimeni, nici chiar, cei-ce o viață întregă, au activat alături cu el, nu l'au văzut încă pe l. Vătășianu în atitudine de om pornit. Cu atât mai puțin l-a auzit cineva, vreodată, să întrebuițeze un limbaj violent, față de nimenea — chiar când avea nemulțămiri.

Contemplativ și puțin comunicativ, trăind retras de sgomotul vieții cotidiene, Ioan Vătășianu și-a închinat viața întregă, în prima linie, slujbei sale dela banca „Albina“ și familiei sale. Numai în al

doilea rând își împlinea, totdeauna complet, datoria și în alte părți, ori unde s'ar fi angajat la muncă sau ar fi fost pusă la contribuție munca sa. Sever în punctul cinstei și corectitudinii, și în ce privește îndeplinirea integrală și conștiincioasă a obligamentelor sale profesionale sau de orice altă natură, pretindea aceasta și dela semenii și subalterni săi. Compromis în aceasta privință nu cunoștea și nu admitea.

Cu toată severitatea sau rigiditatea, ce degaja uneori înfățișarea sa, ori alteori atitudinea sa, acestea erau numai aparente. De fapt în directorul general I. Dătășianu sălășluiește o inimă caldă și înțelegătoare pentru nevoile semenilor și subalternilor săi. Nu-și exteriorizează însă aceste sentimente aproape niciodată sau rareori, practicând binele cu discreție.

Așa îl cunosc și am avut ocazie să-l cunosc pe Ioan Vătășianu, în cursul a aproape 5 decenii, de strânsă împreună-lucrare în ogorul comun al „Albinei“ și al vieții noastre economice-financiare și așa se prezintă, fără nici o rețușare, în lumina activității sale și a faptelor și înfăptuirilor sale de jumătate veac.

În numele „Solidarității“, a asociațiunii băncilor românești de dincoace de Carpați, a căreia înțelegător și cald sprijinitor a fost totdeauna și în al meu personal, ca vechi coleg și colaborator, prezint omagiile cuvenite Dir. Gen. Vătășianu, cu prilejul dublei sale aniversări și binemeritului sărbătoriri dela 30 ani însoțit de cele mai calde urări de bine pentru viitor.

Fie-le dat:

sărbătoritului să-și păstreze încă mulți ani vioiciunea tinerească, corporală și spirituală, uimitoare de azi, care desminte atât de evident și categoric că cele 70 de ierni, ce-i apasă umerii, sunt ori pot fi pentru el, o povară; iar

băncii „Albina“, norocul, de a putea beneficia și fructifica și de aci încolo importantul capital de energie și de bogată experiență a credinciosului și laboriosului ei slujbaş de jumătate veac, în calitatea prezentă sau în altă — dacă, mai târziu, corpul ori spiritul său, azi atât de viguroase încă ambele, și-ar reclama dreptul la odihna binemeritată.

CONSTANTIN POPP.

Un om, un exemplu.

Acum cincizeci ani, un tânăr care de abia lăsase chipiul uniformei după moda franceză a liceului „Andrei Șaguna“ din Brașov și terminase cu succes Academia comercială din Viena, corect îmbrăcat și cu atitudine mai mult decât cuviincioasă, a fost primit ca practicant la „Albina“, institut de credit și de economii din Sibiu, instituție pe care cu multă pricepere și cu tot atâta demnitate o conduce azi ca director general. Este vorba în aceste rânduri de dl Ioan Vătășianu, sărbătoritul de azi. Noul practicant a pășit cu adevărată religiozitate pragul primului așezământ românesc de credit, cu toată convingerea și hotărârea, ca un nou credincios în biserica aleasă. Se distinge încă dela începutul carierei prin: punctualitate la serviciu și disciplină de militar, atent și expeditiv la lucru, curios de tot ceea ce privea meseria și instituția, sobrietate, atitudine totdeauna demnă dar și modestă. Aceste calități l-au ajutat să urce cu ușurință treptele ierachiei funcționărești.

Banca „Albina“ din Sibiu trecuse peste greutățile inerente oricărui început și de atunci până la izbucnirea războiului mondial a cunoscut o epocă de consolidare mai întâiu, apoi de prosperitate, datorită împrejurărilor, dar mai ales oamenilor, banca fiind condusă în acel timp de marele bărbat al Ardealului Partenie Cosma. Pe atunci era un timp prielnic pentru operațiunile de bancă, se vorbea mai puțin de războiu, nu se cunoșteau neajunsurile nestabilității monetare, lumea începuse să se obișnuască cu „creditul“ și să-i aprecieze foloasele, debitorii — fără să fi fost mai bogați ca acum — își făceau bine socotelile când luau bani cu împrumut și se țineau cu sfințenie de angajamente. Numărul operațiunilor de bancă era pe atunci mai redus și penru ducerea la bun sfârșit a acestui fel de operațiuni nu se simțea nevoe de o tehnică bancară prea complicată. Era și în ale „băncii“ ceva patriarhal — dacă s'ar putea spune — așa după cum era de altfel și în viața socială de pe atunci.

Începutul războiului, în 1914, l-a găsit pe sărbătoritul de azi în postul de șef contabil al băncii, post în care a avut mult de luptat cu dificultățile create de împrejurările grele din acele vremuri. În cei patru ani cari au urmat, numărul operațiunilor de bancă scăzuse simțitor, dar mai mult scăzuse numărul angajaților — majoritatea fiind mobilizați — ceea ce făcea să se resimtă mult în activitatea băncii. Dacă Banca „Albina“ a trecut cu bine peste toate greutățile din timpul războiului, servindu-și și atunci clientela cum trebuia, aceasta se datorește în bună parte șefului contabil din acel timp.

Epoca care urmează dela unirea provinciilor de dincoace de Carpați cu țara veche și până în ajunul conversiunii se poate considera ca cea mai însemnată în viața de până acum a institutului de credit și de

economii „Albina“ din Sibiu, bogată în fapte și realizări, epocă în care activitatea de organizator, administrator și conducător a dlui Ioan Vătășianu a avut un rol precumpănitor, în posturile de mare răspundere, mai întâiu ca prim director executiv și apoi ca director general.

Încă dela începutul acestei epoci, imediat după unire, Banca „Albina“ a trebuit, ca pe lângă operațiunile de bancă obișnuite, să colaboreze pe de o parte cu fostul Consiliu dirigent instituție nouă, care oricum avea lipsă de concursul unei bănci vechi și de încredere și pe de altă parte să facă legătura între viața economică din nouile provincii și regatul vechiu. Astfel toate operațiunile băncilor mari din capitală — mai ales — în nouile provincii se făceau numai prin intermediul ei. Băncii „Albina“, după cum toate operațiunile de bancă ale tuturor institutelor de credit din Ardeal și Banat, în vechiul regat, se făceau tot prin intermediul ei. În acest răstimp activitatea „Albinei“ a marcat un continuu mers ascendent, au fost făcute mai multe emisiuni de acții, volumul afacerilor a crescut considerabil de mult în comparație cu epoca antebelică, au fost create două sucursale noi, birourile au ocupat o suprafață mai mare și numărul angajaților a sporit.

Criza de producție se simțea pretutindeni, la începutul acestei epoci, în urma celor patru ani de stagnare generală a vieții economice, din cauza războiului. Refacerea țării și redresarea ei economică necesita într'adevăr creierea de noi instituții de tot felul, precum și lărgirea cadrelor la cele vechi. Avântul acesta către noi și mari investiții de capital în întreprinderi industriale și comerciale, ca și financiare, din nenorocire s'a exagerat mult și roadele acestei politici de hasard n'au întârziat să apară. De aceste tentații „Albina“ a fost ferită și tot ceea ce s'a făcut de ea în această perioadă de timp s'a făcut fără grabă și numai atunci când necesitatea a fost pe deplin justificată. Om ponderat și prevăzător sărbătoritul de azi — ca și ceilalți conducători — a avut meritul de-a ști să ocolească la timp primejdia.

În fine amintim numai în treacăt și de epoca, care a urmat, de tristă memorie pentru bănci, când unii dintre deponenți de frica conversiunii și a inflației monetare, călcând peste toate uzanțele în comerțul bancar și peste însăși principiile cari stau la baza acestui fel de comerț și-au cerut banii toți și deodată. Suntem dator să relevăm aici misiunea extrem de grea pe care a avut-o directorul general al Băncii „Albina“ de-a trata personal cu deponenții nemulțumiți. Am admirat atunci calmul și felul demn de a trata al D-sale. Tot atâtea necazuri, pe cari noi le considerăm tot atâtea merite, le-a avut sărbătoritul de azi și în anii conversiunii, asupra cărora nu mai insistăm.

În prezent D-sa este cel mai bun și reputat tehnician în materie de bancă din provinciile de peste

Carpați, cunoscut, apreciat și stimat de toată lumea financiară și economică din aceste ținuturi nu numai de români, dar chiar și de celelalte națiuni conlocuitoare. Ce exemplu demn de urmat pentru toți tinerii de azi cari se dedică carierelor economice!

Politica de partid, această boală fără leac a timpului, nu numai că nu l-a ispitit niciodată, dar s'a desinteresat complet de ea. Pe clienți și anume pe solicitorii de credite i-a apreciat totdeauna după garanțiile materiale pe cari le ofereau și după reputația morală de cari se bucurau și nici de cum după culoarea politică a partidului din cari făceau parte. Nici în practicarea meseriei și nici sufletește n'a cunoscut „regionalismul“ și „confesionalismul“.

Nu putem trece cu vederea însușirile frumoase de bun român ale conducătorului de azi al Băncii „Albina“ din Sibiu, naționalismul curat și sincer pe care l-a cultivat și practicat, traducând totdeauna această doctrină de politică aleasă, acest ideal în faptă cinstită și fără reclamă.

Față de corpul funcționarilor a arătat și arată multă atențiune și grijă, cu îndemnuri bune pentru cei mai în vârstă și cu sfaturi părintești pentru cei mai tineri, năzuind să așeze temeinic în orașele unde „Albina“ are sedii, cetățeni conștienți și buni români.

Mersul vioi și tineresc de azi al D-sale nu se prea deosebește mult de cel pe care l-am cunoscut în vara lui 1920 când am intrat în serviciu cei mai mulți dintre funcționari, este cea mai bună dovadă a excelenței D-sale sănătăți fizice și spirituale, sănătate pe care i-o dorim încă mulți ani, noi cei în slujba celui mai vechiu institut românesc de credit, precum și toți acei cari au avut prilejul să-l cunoască în relațiunile lor de afaceri cu Banca „Albina“ din Sibiu.

B.

Plata cuponului la rentele din subtranză americană.

Am anunțat acum câteva zile, că ministerul de finanțe a fixat cursul de preluare al cuponului subtranzăi americane la 102 Lei dolarul.

Informația aceasta a provocat unele ușoare și nejustificate scăderi de cursuri în bursă. De aceea credem că e necesar să aducem următoarele precizuni în această chestiune :

Pentru titlurile din subtranză americană aflate în țară și al căror cupon a fost prezentat spre încasare la data de 1 August 1937 se va plăti și pe viitor cantitatea de Lei înscrisă pe cupon, adică 167,8 Lei.

Detentorii acestor titluri pentru care cuponul se plătește la cursul de mai sus nu au nici un interes să le reexporteze deoarece cursul 167,8 Lei al dolarului e cel mai convenabil curs față de piețele străine.

Cursul de 102 Lei dolarul se înțelege numai pentru cuponul rentelor din subtrânșă americană, cari vor fi importate după data promulgării decretului-lege pentru reglementarea importului de rente.

Deosebirea dintre cursurile dolarului la rentele aflate în țară și cele sosite după publicarea decretului-lege e explicată în cercurile ministerului de finanțe în modul următor :

Rentele aflate în țară din subtrânșă americană și prezentate pentru încasarea cuponului la 1 August crt., aparțin detentorilor români cari și le-au procurat în străinătate pentru un plasament socotit de ei necesar acum câțiva ani.

Aceștia în mare parte au importat titlurile pe care le țineau în străinătate, acceptând plata cuponului în Lei la cursul înscris.

Subscriitorii cetățeni străini, ai subtrânșei americane vor fi liberi să importe în România aceste titluri, care nu vor fi plătite însă decât la cursul de 102 Lei dolarul, dat fiind că ministerul de finanțe nu și-a propus niciodată să indigeneze toate titlurile emise pe piețele străine, ci numai rentele cumpărate în străinătate de către cetățenii români.

Prin urmare, rămâne stabilit și pentru viitor că plata cuponului rentelor românești în străinătate va fi asigurată, conform prospectului de emisiune și convențiilor de clearing existente.

În ce privește subtrânșă americană, care dealtminteri a fost simțitor micșorată, depunerea cuponului în dolari a fost suspendată din cauza lipsei de aceste deize, iar provizionul va fi asigurat în Lei la Banca Națională a României.

Interzicerea reexportării rentelor.

Ministerul de finanțe cunoaște în prezent situația tuturor rentelor aflate în țară și care vor fi nostrificate prin stampilare.

Pentru a se împiedeca reexportarea lor, s'au întocmit borderouri cuprinzând numerele titlurilor ale căror cupoane au fost plătite la 1 August a. c. Aceste numere de titluri vor fi comunicate agențiilor, care în mod obișnuit asigură plata cuponului în străinătate pentru a li se refuza plata cuponului la prezentare.

Prin decretul apărut în „Monitorul Oficial” s'a fixat un termen de 60 zile pentru prezentarea la stampilare a tuturor rentelor aflătoare în țară. Acest decret conține dispozițiuni prin care se reglementează — așa cum am mai arătat importul și exportul rentelor.

Plata rentelor din tranșă suedeză.

Domnul secretar general Mircea Durma, a avut o conferință cu ministrul Suediei la București, în vederea fixării condițiilor de plată a cuponului tranșei suedeze, urmând ca succesiv să se ia dispoziții similare pentru plata cuponului și în celelalte țări.

„ARGUS“.

CRONICA

Asigurările sociale, patronatul și ajutorul în primele 7 zile de boală. Prin legea contractului de muncă și prin legea asigurărilor sociale, patronul are obligația de a plăti lucrătorului în primele șapte zile de boală salariul convenit pe acest timp; iar funcționarului leafa întreagă pe o lună. Pentru rest, Casa Centrală a asigurărilor este obligată a servi asiguratului jumătate din salariul asigurat, timp de 24 săptămâni, pentru aceeași boală 36 de săptămâni pentru boli diferite în orice caz un maximum de întreținere de 52 de săptămâni, adică un an de zile.

Asupra „primelor șapte zile“ prevăzute în legea asigurărilor s'au ivit în ultimul timp discuții. Organele Casei Centrale de asigurări interpretează legea în sensul că ajutorul dat de patron „în primele șapte zile“ de boală nu obligă pe patron o dată numai, la începutul boalei, ci la orice început de recidivă. Justiția s'a pronunțat în apel în sensul vederilor patronale, că ajutorul de boală privește pe patron numai o dată. Casa centrală a făcut recurs în Casație care s'a pronunțat deasemenea, la 12 Octombrie, în sensul că patronul este obligat numai o dată, la începutul boalei, la plata salariului pentru primele 7 zile.

Soluția dată este și dreaptă și legală. Sunt cazuri de boală cum e malaria de pildă, care are o formă ciclică, cu accese ce apar la intervale de 15—20 de zile ar urma ca patronul, care plătește foarte importante cotizații de asigurare în vederea acestui risc de îmbolnăvire a lucrătorilor lui, să rămână numai el cu obligația de a-i ajuta, la orice început de boală și început de recidivă, iar cotizațiile plătite Casei de Asigurare să nu-și mai aibă rostul pentru care sunt percepute.

Casa Centrală încearcă a arunca în sarcina patronilor obligații care legal și formal o privesc numai pe ea. Se citează cazuri de mari întreprinderi industriale care plătesc zeci de milioane lucrătorilor îmbolnăviți, în afară de cotizațiile ce plătesc Casei Centrale de Asigurare. Ori făcând abstracție de faptul că elementul caracteristic al contractului de muncă este plata serviciilor în raport cu timpul, care trebuie să se țină seama de regulile unei selecțiuni sănătoase ce conduc pe conducătorul unei întreprinderi, reguli care îl opresc să întrețină un timp nedeterminat un element a cărui sănătate îl face neapt pentru o muncă nepotrivită lui și căruia i se impune o îndrumare spre alte ramuri de activitate.

Subscripția națională pentru întărirea fruntariilor. Ministerul apărării naționale a dat eri următorul Comunicat:

În urma apelului făcut de d. președinte al consiliului, la Oradea, s'au primit diferite sume pentru fondul destinat fortificării fruntariilor.

Subscripția națională pentru sporirea fondului este deschisă la ministerul apărării naționale unde vor fi trimise toate sumele destinate acestui scop.

Numele subscriitorilor și sumele subscribe vor fi date publicității.